

O. L. V. voor en achter de 1777 eeuwen.

Welk is nu aan 't slot, het besluit dat we uit deze gedwongen drooge opsomming kunnen trekken? Onze Brabantsche kerken bezitten op gebied van Mariale iconografie een schat waarop we mogen fier gaan. We maken geen aanspraak op absolute volledigheid: ook zijn we overtuigd dat in private verzamelingen, in kloosters en abdijen, in de sacristiën en op de kerkzolders nog menig belangrijk werk uit de verleden eeuwen zou te vinden zijn. Moge deze bijdrage een aansporing wezen om die verborgen schatten weer uit de vergetelheid op te delven en ze terug te schenken aan de gemeenschap. Het aantal gekende kunststukken die we hebben opgesomd is indrukwekkend. Voor ons leggen onze talrijke Mariabeelden en onze ontelbare schilderijen de getuigenis af van de diepe en vrome Mariavereering onzer voorouders. Laten we dit kostelijk nalatenschap eerbiedigen en waardeeren.

H. DE VIS.

Eene verdwenen Mariabedevoortplaats te Herne.

In 1148 werd de moederkerk der parochie Herne, met hare hulpkerken, door Nicolaas, bisschop van Kamerijk, aan de Sint-Aubertus-abdij in die stad geschonken. (1)

Als geestelijk « appenditium » wordt o. m. ook de *capella Sancte-Marie* vermeld. Uit den tekst blijkt dat deze een kapelaan bezat.

Het was een bedevaartkapel ter eere van O. L. V. van *Dierikshoven*, aldus genaamd naar een zekeren legendarischen Dierik, die aldaar een hofstede bewoonde, en, als eremijt, bevel van God zou hebben ontvangen om daar een klooster te doen stichten. (2)

In 1314 werd deze bidplaats de zetel eener Kartuis, genaamd de « Kapelle », gesticht door den heer van Edingen welke tot 1783 heeft bestaan en waarvan nu nog gebouwen over-

1) CH. DUVIVIER, *Actes et documents anciens*, blz. 315-6; REUSSENS, in *Analectes hist. eccl. Belg.*, XXVIII, 120; *Annales Cercle arch. Enghien VI* (1901), 156-7.

2) LAMALLE, Arnold Beelensens et Jean Ammonius. *Chronique de la Chartreuse de la Chapelle à Hérimnes-lez-Enghien*. (Bibl. de la Revue d'Histoire ecclésiastique), bl. 110.

blijven. (1).

Reeds in 1212 had Engelbert II, heer van Edingen, een jaarlijksche rente van 40 stuivers tot onderhoud eener eeuwige lamp in de O. L. V.-kapel, geschonken. (2).

Thans bestaat, op een schilderachtige plaats, nog een (in arduinsteen gevatte) bron, de « O. L. V.-borre », die, naar volks-overlevering ieder jaar door de Kartuiers werd gewijd. Zeer waarschijnlijk de heilige bron van den « Ommegang ».

Een kunstig oud beeld, bewaard in een kapel bij het « Oud Klooster » wordt door de bewoners der plaats nog wel vereerd.

Namen als Kapellestraat, Kapelleveld, O. L. V.-blok en O. L. V.-borre herinneren aan bedevaart, klooster en kapelrij.

Als eigenaardig gebruik weze het feit aangestipt dat booswichten, alvorens op den « Galgendriesch » te Herne aan den galg te worden opgeknoopt eerst, nog eens moesten knielen in de richting van de oude kapel. (3).

Dr. R. BILLIET.

1) LAMALLE, op. cit. Appendice, I, 8, bl. 173; *Eigen Schoon*, I (1911), 69; LAMALLE, op. cit. Introd. XXIII-IV. — Herne had de *oudste* Kartuis in de Nederlanden!

2) Bull. Comm. Hist. 4e sér., t. VII, 150; WAUTERS, *Analectes de Diplomatique*, 42; id., *Chartes et diplômes imprimés*, VII, I, bl. 486; *Annales C. arch. Enghien*, VI (1901), 157.

3) E. MATHIEU, *Hist. de la Ville d'Enghien*, I, 288.

Nota over een O. L. Vrouw beeldje in Ste-Barbara-Kerk te St.-Jans-Molenbeek.

Op het Maria-altaar van Ste-Barbara-Kerk te Molenbeek prijkt een oud beeldje van O. L. Vrouw, bestaande enkel uit een hoofd, en gekleed naar Spaansche wijze. De omstandigheden, door dewelke dit antiek Mariabeeldje belandde in een moderne kerk van de Brusselsche agglomeratie, zijn merkwaardig genoeg om hier medegedeeld te worden. Uit onbetwistbare bewijsstukken blijkt inderdaad dat dit beeldje afkomstig is van de kapel van het voormalig *St. Ghileens-* (of beter *St. Juliaans*) *gasthuis* (1),

1) Het is bij vergissing dat, in den loop der tijden, de naam St. Juliaan in St. Ghileen veranderd werd. St. Juliaan is de oude patroon der gasthuizen, inzonderheid van de nachtsyils. — Volgens de legende hadden Julianus en zijn vrouw Basilissa een gasthuis gesticht waar zij de zieke behoeftigen verzorgden. Zekeren Winteravond hoorden zij buiten, voor hun deur, het gekreun